

IMPACTUL EDUCAȚIEI SEXUALE COMPREHENSIVE ASUPRA ABORDĂRII INEGALĂȚII DE GEN ȘI A VIOLENȚEI ÎN BAŽĂ DE GEN

CE ESTE „EDUCAȚIA SEXUALĂ COMPREHENSIVĂ”?

Comunitatea internațională s-a orientat către o definiție consensuală a educației sexuale comprehensive (ESC), trecând de la punerea accentului în principal pe prevenirea bolilor la o abordare mai pozitivă și holistică axată pe bunăstare.¹ **Principalele părți interesate,** inclusiv Centrul Federal German de Educație pentru Sănătate (BZgA),² OMS,³ UNFPA,⁴ UNESCO⁵ și Federația Internațională de Planificare Familială (IPPF)⁶ sunt de acord că ESC

- este un proces de predare a aspectelor cognitive, emoționale, sociale, interactive și fizice ale sexualității **bazat pe dovezi și pe curriculum.**⁷
- începe de la naștere și progresează, în conformitate cu **etapa de dezvoltare**, pe durata copilăriei și adolescenței, până la vârstă adultă.
- joacă un rol esențial în asigurarea **dezvoltării emoționale și fizice sigure a tinerilor.** Îi echipează și îi abilită să treptă pe copii și tineri cu **informații, abilități de viață și valori pozitive** pentru a-și înțelege sexualitatea și a se bucura de ea, a avea relații mai sigure, mai sănătoase și mai satisfăcătoare și a-și asuma responsabilitatea pentru sănătatea și bunăstarea sexuală proprie și a altora.⁸

- consolidează capacitatea copiilor și a tinerilor de a-și exercita drepturile **sexuale și reproductive** pentru a face alegeri conștiente, satisfăcătoare și sănătoase în ceea ce privește relațiile, sexualitatea și sănătatea lor fizică și emoțională.
- se bazează pe **respectarea drepturilor omului, a egalității de gen și a diversității** care stă la baza bunăstării individuale și comunitare.
- îi ajută pe tineri să **reflecteze asupra normelor sociale și de gen dăunătoare** și a impactului pe care acestea îl au asupra relațiilor lor cu colegii, părinții, profesorii, alți adulții și comunitățile lor, precum și să le înțeleagă și să le conteste.
- acoperă o gamă **largă de subiecte**, mergând dincolo de **aspectele biologice ale reproducerii și ale comportamentului sexual**, și include (dar fără a se limita la) sexualitatea, genul, diferențele forme de exprimare și orientare sexuală, violența în bază de gen (VBG), sentimentele, intimitatea și plăcerea, contraceptia, sarcina și nașterea și infecțiile cu transmitere sexuală (ITS), inclusiv virusul imunodeficienței umane (HIV).

ESC este o parte integrantă a dreptului la sănătate, în special a dreptului de a avea acces la informații adecvate legate de sănătate, și este susținută de o serie de acorduri internaționale, inclusiv *Programul de Acțiune al Conferinței Internaționale pentru Populație și Dezvoltare (CIPD)* din 1994 și de rezoluțiile conexe. În plus, Comitetul ONU privind Drepturile Economice, Sociale și Culturale consideră că un stat își încalcă obligațiile dacă nu asigură informații actualizate și corecte privind sănătatea sexuală și reproductivă (SSR), care să fie disponibile publicului și accesibile tuturor, precum și integrate în programele educaționale.⁹

Dovezile arată că, în țările în care ESC este integrată în școli, tinerii așteaptă până la o vîrstă mai înaintată pentru a avea primele experiențe sexuale, rata sarcinilor în rândul adolescentelor și avortului sunt mai scăzute, rata utilizării contraceptivelor este mai ridicată și sunt raportate mai puține cazuri de discriminare în baza orientării sexuale sau a diferențelor de gen.^{10,11,12} Acest lucru contrastează cu rezultatele abordărilor bazate exclusiv pe abstinență, care s-au dovedit ineficiente, stigmatizante și lipsite de etică.^{13,14,15}

Federal Centre
for
Health
Education

WHO Collaborating Centre
for Sexual and Reproductive Health

PRINCIPALELE DOVEZI PE SCURT: ESC, GENUL ȘI VBG

Lipsesc dovezi solide cu privire la impactul ESC asupra VBG, deoarece suficiența acestora a fost măsurată ca și rezultat în câteva intervenții doar. Cu toate acestea, **există dovezi convingătoare că ESC joacă un rol important în transformarea normelor de gen dăunătoare; reducerea riscului de violență; și, în consecință, atenuarea efectelor negative ale violenței și inegalității de gen asupra sănătății și drepturilor sexuale și reproductive ale adolescentilor (SDSR).**

- **Programele de ESC care abordează genul sunt semnificativ mai eficiente.¹⁶ Programele care abordează genul, drepturile și puterea sunt de până la cinci ori mai eficiente în reducerea rezultatelor negative, inclusiv sarcina neplanificată și ITS.¹⁷**

Acest lucru se datorează conținutului lor transformator și metodelor de predare care ajută elevii să pună la îndoială normele sociale și culturale legate de gen; și să dezvolte atitudini echitabile de gen. O putere mai echitabilă între partenerii heterosexuali este asociată cu utilizarea mai consecventă a prezervativelor, rate mai mici de sarcină și risc redus de infecție cu HIV,¹⁸ și s-a demonstrat că reduce violența între parteneri.¹⁹

- **ESC care abordează genul are un impact pozitiv asupra rezultatelor egalității de gen, inclusiv asupra transformării normelor dăunătoare de gen și atitudinilor față de VBG.**

Evaluarea curriculumului privind educația pentru echitatea de gen și sanse egale în școli, care are

drept scop promovarea normelor mai echitabile de gen și reducerea violenței – elemente esențiale ale ESC – a arătat că elevii participanți au mai multe sanse să susțină învățământul superior pentru fete, să-și exprime în mod deschis opozitia față de VBG și să fie campioni pentru amânarea căsătoriei timpurii.²⁰

- **Ancorarea ESC în drepturile omului și echitatea de gen reduce factorii de risc legați de violență și reprezintă un punct de intrare important pentru prevenirea violenței.²¹** Dovezile demonstrează că ESC are un impact pozitiv asupra egalității de gen, frecvenței școlare, schimbării noțiunilor dăunătoare despre masculinitate, și contribuie la reducerea consumului de alcool și practicilor severe de educare a copiilor.²² Abordarea egalității de gen prin intermediul ESC este un punct de intrare important pentru prevenirea violenței în rândul copiilor și tinerilor, inclusiv reducerea violenței bazate pe gen în școală (VBGS) – violență sexuală din partea profesorilor și colegilor studenți.²³
- **ESC care abordează egalitatea de gen și normele de gen dăunătoare poate contribui la reducerea violenței între parteneri, creșterea controlului femeilor asupra relațiilor sexuale și, drept rezultat, duce la mai puțină constrângere sexuală.²⁴ În rezultatul evaluării**

curriculumului internațional

„Stepping Stones” s-a constatat o reducere a ratelor violenței din partea partenerului intim (VPI) în Africa de Sud.²⁵ Evaluarea Proiectului H (Hombres), implementat de Instituto Promundo din Brasilia, a arătat că abordarea axată pe gen a condus la diminuarea numărului de cazuri auto-raportate de VPI și la schimbări pozitive ale atitudinilor și comportamentului ce ține de echitatea de gen în multe țări.²⁶

- **ESC poate rupe tăcerea despre violență sexuală, exploatarea și abuzul sexual și poate inspira tinerii să solicite ajutor.²⁷** Proiectul „Stop violenței împotriva fetelor” (SVAG) coordonat de ActionAid în Ghana, Mozambic și Kenya a condus la schimbări în atitudinile față de gen și violență și la cunoștințe sporite despre modul și locul de raportare a incidentelor. Acolo unde cluburile fetelor au inclus și discuții despre intimitate, sex și relații, numărul cazurilor de violență raportate a crescut.²⁸
- **Intervențiile care vizează copiii și adolescentii care sunt deosebit de vulnerabili la violență, precum și părinții lor, pot ajuta la reducerea violenței, inclusiv a violenței sexuale.** Intervențiile care abordează maltratarea copiilor, care este un factor de risc recunoscut pentru comiterea sau experiența ulterioară a VPI sau a violenței sexuale, sunt promițătoare.²⁹

INFORMAȚII IMPORTANTE:

ADOLESCENȚI, INEGALITATE DE GEN ȘI VBG

- **Violența este a doua cauză de deces în rândul adolescentelor la nivel global;** la fiecare 10 minute, undeva în lume o adolescentă moare ca urmare a violenței.³⁰
- **Aproximativ 120 de milioane de fete (una din 10) sub 20 de ani s-au confruntat cu violență sexuală.**³¹
- **Violența împotriva femeilor și fetelor (VIFF) crește riscul unor rezultate negative ale sănătății sexuale și reproductive,** inclusiv sarcina neplanificată și infectarea cu ITS, inclusiv HIV, pe lângă faptul că le afectează sănătatea și bunăstarea emoțională.
- **În Europa și Asia Centrală, una din patru femei este supusă VPI** pe parcursul vieții sale. VPI rămâne a doua cauză de deces în rândul adolescentelor de 15-19 ani din această regiune, o cifră care nu s-a îmbunătățit din 1990.³²
- **Normele de gen au un impact asupra riscului de implicare a fetelor în căsătoria copiilor, căsătoria timpurie și căsătoria forțată (CCTF).** La nivel global, 15 milioane de fete se căsătoresc înainte de vîrstă de 18 ani în fiecare an, echivalentul a una la două secunde.³³ În țările din Europa de Est și Asia Centrală, ratele căsătoriilor înregistrate oficial care implică fete de 15-19 ani sunt cele mai ridicate în Albania (27,2%), Turcia (23%) și Kârgâzstan (19,1%), iar cele mai scăzute sunt în Kazahstan (0,9%) și Ucraina (2,2%).³⁴
- **Se estimează că 200 de milioane de fete și femei în viață în prezent au suferit mutilarea genitală a femeilor (MGF);** majoritatea fetelor sunt tăiate înainte de a împlini 15 ani.³⁵ Această cifră include aproximativ 500 000 de femei care trăiesc în Europa, iar alte 180 000 de fete sunt expuse anual acestui risc.³⁶
- **Violența în școli și în alte medii educaționale este o problemă globală și include agresiunea, hărțuirea și violența fizică și/sau sexuală.** Peste 246 de milioane de copii se confruntă cu violență în școli sau în preajma școlilor în fiecare an.³⁷ **Violența în bază de gen în școală (VBGŞ) poate include violență sexuală sau constrângere din partea profesorilor, personalului școlii și colegilor.**³⁸
- **Violența în școli bazată pe orientarea sexuală și identitatea/exprimarea de gen – denumită și violență homofobă și transfobă – este o formă de VBGŞ și este una dintre cele mai frecvente forme de agresiune.** Aceasta include violența fizică, sexuală, psihologică și bullyingul.³⁹ Elevii lesbiene, gay, bisexuali, intersexuali și queer/curoase (LGBTIQ) raportează că se confruntă cu rate semnificativ mai mari de violență în școli.⁴⁰

Inegalitatea de gen, stigmatizarea și discriminarea, violența, ignoranța și unele practici culturale și tradiționale afectează SDSR ale tinerilor și au un impact pe tot parcursul vieții. Adolescentele și femeile tinere, în special, se confruntă cu forme severe de inegalitate, inclusiv

violenta sexuală, CCTF, MGF și alte practici dăunătoare. Adolescentele sunt deosebit de vulnerabile la VPI: în 27 din cele 45 de țări cu date recente dezagregate pe vîrstă, femeile tinere de 15-19 ani au raportat o prevalență mai mare a VPI decât femeile de 15-49 de ani.⁴¹ „Violența în bază de

gen împotriva fetelor și femeilor rămâne una dintre cele mai răspândite încălcări ale drepturilor omului din vremurile actuale. Ea afectează societatea în ansamblu, are consecințe majore asupra sănătății publice și constituie un obstacol în calea participării active a femeilor în societate.”⁴²

INEGALITATEA DE GEN ȘI VBG — CAUZE ȘI CONSECINȚE

Normele sociale și bazate pe gen au un impact semnificativ asupra opțiunilor și experiențelor de viață ale fetelor și băieților.

Discriminarea în bază de gen face ca fetele să aibă mai puține șanse decât băieții să obțină educația și îngrijirea medicală de care au nevoie și să crească și să se dezvolte înainte de a-și asuma roluri de adulți. **În multe părți ale lumii, normele de gen dictează că fetele ar trebui să se căsătorească și să înceapă să aibă copii în adolescentă, cu mult înainte de a fi pregătite fizic sau emoțional să facă acest lucru.**

Căsătoria timpurie le expune la o serie de riscuri, inclusiv sarcinile și nașterile cu risc ridicat, VPI și transmiterea HIV.⁴³ Inegalitatea de gen influențează, de asemenea, expresia și comportamentul sexual.

În multe situații, adolescentele și femeile tinere au un nivel scăzut de putere sau control în relațiile lor sexuale; pot fi în imposibilitatea de a negocia activitatea sexuală sau utilizarea prezervativelor cu partenerii lor, în special dacă au relații cu bărbați mai în vîrstă și/sau relații care implică schimbul de sex pentru bani sau cadouri.⁴⁴ În 2017,

Convenția asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei (CEDAW) a introdus termenul „violenta în bază de gen împotriva femeilor”, subliniind discriminarea de gen ca o cauză fundamentală a violenței împotriva femeilor și fetelor.

În unele contexte, bărbații tineri se pot confrunta cu stereotipuri masculine distructive și pot experimenta presiuni din partea colegilor lor sau a societății pentru a îndeplini aceste stereotipuri și pentru a se angaja în comportamente de control sau dăunătoare față de femei

și fete. Drept urmare, **genul are un impact major asupra SDSR și este un factor-cheie al epidemiei de HIV, care afectează semnificativ rezultatele sănătății adolescentilor, inclusiv sarcina la adolescentă, ITS și violența.**

Violenta începe devreme în viața multor fete; agresorii pot fi uneori străini, dar sunt cel mai adesea îngrijitori, membri ai familiei, profesori sau alți adulți influenți sau colegi. Acest lucru le face mai greu pentru fete să refuze sexul nedorit sau să se opună la sexul forțat. **La nivel mondial, una din trei femei va suferi violență la un anumit moment în timpul vieții, cel mai frecvent din partea unui partener intim.**⁴⁵ În unele situații, până la 45% dintre fete adolescente raportează că prima lor experiență sexuală a fost forțată,⁴⁶ prezervativele fiind rar folosite în timpul sexului forțat. În Europa și Asia Centrală, una din patru femei este supusă VPI (inclusiv violență fizică și sexuală) în timpul vieții, iar VPI a rămas a doua cauză de deces în rândul adolescentelor de 15-19 ani în regiune din 1990.⁴⁷ **Experiența VPI și violența sexuală poate plasa adolescentii pe o traierie de violență pe tot parcursul vieții, în calitate de victime sau de agresori.**^{48,49}

Ratele violenței sunt și mai mari în rândul fetelor și femeilor care sunt deosebit de vulnerabile, inclusiv cele cu dizabilități, femeile care consumă droguri și femeile care vând sex. Există, de asemenea, un număr tot mai mare de probe care indică faptul că studenții LGBTIQ – adesea percepți ca neconformi cu normele sexuale și de gen predominante – suferă frecvent violență fizică și psihologică pe

baza orientării lor sexuale sau a identității/ exprimării de gen.⁵⁰

În multe țări, violența poate avea loc în cadrul școlii sau în drum spre aceasta; **violenta în bază de gen în școală (VBGS) este definită ca „... acte sau amenințări de violență sexuală, fizică sau psihologică care au loc în interiorul și în jurul școlilor, comise ca urmare a normelor și stereotipurilor de gen, și impuse de dinamica inegală a puterii”.**⁵¹ Normele de gen nu numai că fac ca o astfel de violență să fie acceptabilă în societate, dar și pot forța femeile, fetele și persoanele care se identifică ca LGBTIQ să suporte această povară în tăcere, învinovățindu-se și stigmatizându-se. **Violența este o manifestare a puterii și controlului, o modalitate de a menține inegalitățile de gen, care are un impact asupra sănătății, siguranței și libertății fetelor și femeilor la nivel global, limitându-le potențialul.**

Inegalitatea de gen promovează, de asemenea, practici dăunătoare, cum ar fi MGF, care este o formă extremă de violență împotriva fetelor și tinerelor, menită să exerce control asupra sexualității lor și să le priveze de placerea sexuală. Are implicații grave pentru SDSR fetelor și femeilor și poate fi un vector de infecție, inclusiv cu hepatita și HIV.⁵² Deși nu există date fiabile din Europa și Asia Centrală, regiunea găzduiește un număr mare de migranți și persoane refugiate din țările care practică MGF. Există, de asemenea, dovezi emergente ale unor astfel de practici în rândul unor comunități, de exemplu comunitățile avari din regiunea Caucazului de nord a Federației Ruse și din Georgia.

ABORDAREA INECHITĂȚII DE GEN ȘI A VBG PRIN ESC

În Programul de Acțiune al Conferinței Internaționale pentru Populație și Dezvoltare (CIPD) din 1994 se specifică că programele ar trebui să abordeze SSR și sexualitatea, relațiile și egalitatea de gen, precum și violența împotriva adolescentilor. Rezoluțiile ulterioare întăresc apelul la ESC ca parte a „promovării bunăstării adolescentilor, consolidării egalității și echității de gen, precum și a unui comportament sexual responsabil, pentru a-i proteja împotriva căsătoriilor timpurii și a sarcinilor neplanificate, a bolilor cu transmitere sexuală, inclusiv a virusului imunodeficienței umane (HIV)/SIDA, a abuzului sexual, a incestului și a violenței”.⁵³

Capacitatea ESC de a schimba comportamentele sexuale și de a îmbunătăți rezultatele sănătății, cum ar fi reducerea sarcinii timpurii și neplanificate (a se vedea Fișa informativă 2) și ITS, inclusiv HIV (a se vedea Fișa informativă 3), este bine stabilită. **De asemenea, ESC are potențialul de a reduce VBG, VPI și discriminarea bazată pe gen și de a crește normele echitabile de gen.**

Transformarea normelor de gen are impact asupra unei game de comportamente ale adolescentilor și asupra rezultatelor sănătății. De exemplu, adolescentii cu atitudini mai egalitare cu privire la rolurile de gen sau care formează relații heterosexuale intime mai egale, au șanse mai mari să aștepte până când se simt gata să înceapă activitatea sexuală, să folosească prezervative și alte forme de contracepție. De asemenea, au rate mai scăzute de ITS, inclusiv HIV, și riscuri mai reduse să fie într-o relație violentă.⁵⁴

Metodologiile participative ale ESC pot încuraja tinerii să pună la îndoială practicile culturale

sensibile, cum ar fi CCTF sau MGF.⁵⁵ Acest lucru le poate permite să conteste normele sociale dăunătoare și să discute în cunoștință de cauză cu liderii comunității, ceea ce poate aduce beneficii comunității mai largi. ESC are un impact pozitiv asupra atitudinilor și valorilor și poate provoca dinamica puterii în relațiile intime, încurajând parteneriate reciproc respectuoase și consensuale. **Programele de ESC transformatoare de gen care implică bărbați și băieți și comunitatea mai largă pentru a transforma genul și alte norme sociale – inclusiv noțiuni dăunătoare de „masculinitate” – sunt, de asemenea, promițătoare.**⁵⁶ ESC este din ce în ce mai recunoscută ca parte a unei abordări holistice de combatere a violenței.⁵⁷ Ajută la dezvoltarea abilităților și cunoștințelor băieților și fetelor pentru a promova egalitatea de gen; la schimbarea normelor sociale și de gen dăunătoare; și la aborarea dinamicii puterii, violenței sexuală și de gen și practicilor dăunătoare, inclusiv MITF și MGF.

Există dovezi solide pentru a investi în ESC care includ aspecte de gen, drepturi și abilitare și au cea mai eficientă contribuție la reducerea ratelor de ITS și sarcinelor neplanificate și pentru a răspunde nevoilor și realităților fetelor și tinerelor din întreaga lume.⁵⁸ O „abordare de abilitate” a ESC sprijină tinerii, în special fetele și alte persoane care ar putea fi marginalizate, să se vadă ca membri egali în relațiile lor, capabile să-și protejeze propria sănătate și să contribuie activ la societate⁵⁹ (a se vedea Fișa informativă 4). S-a demonstrat că abordarea inegalității de gen pentru a asigura relații mai echitabile reduce violența din partea partenerului, crește controlul femeilor asupra relațiilor sexuale și duce la mai puțină constrângere sexuală.⁶⁰

ESC include și discuții despre consumământ, esențial pentru construirea de relații sănătoase și respectuoase; sănătate sexuală bună; și promovarea bunăstării tinerilor. Învățarea tinerilor să respecte limitele personale ale altor oameni poate ajuta la crearea unei societăți în care nimeni nu se simte rușinat să se angajeze de bunăvoie sau să respingă o activitate sexuală. Adoptarea unei abordări „sex pozitive” a ESC, prin sprijinirea tinerilor să aibă experiențe sigure, plăcute și satisfăcătoare, îi poate ajuta să înțeleagă ce constituie sexul coercitiv. De asemenea, își dezvoltă abilitățile de a solicita ajutor în caz de sex coercitiv și de a respinge activitatea sexuală nedorită. Aceste lucru este esențial pentru a sprijini tinerii să își exercite drepturile sexuale și reproductive și pentru a-i ajuta să-și protejeze sănătatea, inclusiv potențial de abuz și exploatare.⁶¹

DOVEZI ÎN PRACTICĂ

În pofida politicilor globale și a ghidurilor de bune practici care subliniază din ce în ce mai mult importanța ESC ca punct de intrare optim pentru prevenirea violenței, evaluările programelor nu au ajuns încă din urmă obiectivele politicilor și strategiile de susținere.⁶² În consecință, dovezile existente privind impactul a ESC asupra VBG rămân limitate deoarece în majoritatea intervențiilor nu a fost măsurat suficient violența ca și rezultat. UNESCO afirmă că „Există foarte puține analize sistematice ale studiilor care prezintă prevenirea

violenței ca componentă sau caracteristică-cheie... aceasta este o lacună care trebuie să fie abordată urgent.”⁶³ Ghidul internațional revizuit al UNESCO privind educația sexuală include „violența și menținerea în siguranță” ca unul dintre cele opt concepte-cheie care trebuie abordate atunci când se elaborează un curriculum pentru ESC.

În Europa și Asia Centrală, au fost implementate o serie de proiecte care vizează prevenirea violenței împotriva tinerilor, inclusiv Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID)- a sprijinit

programul „Școli sigure” pentru a reduce VBG în Tadjikistan. Acest proiect a contestat stereotipurile negative de gen despre fete; cadre didactice și consilieri școlari instruiți pentru a preveni și recunoaște diferitele tipuri de violență; și a dezvoltat sisteme adecvate de raportare și recomandare în cazurile de violență. Prevenirea violenței este, de asemenea, din ce în ce mai integrată în diferite materii din programele școlare din țări precum Armenia, Belarus, Kazakhstan, Republica Moldova și Ucraina.⁶⁴

STUDIU DE CAZ NAȚIONAL:

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI A AGRESIUNII ÎN ȘCOLI PRIN ESC ÎN CHINA⁶⁵

În 2007, Universitatea din Beijing a început un proiect pilot care a avut ca scop integrarea ESC în sistemul de învățământ primar din China. În cadrul proiectului s-au dezvoltat programe și resurse; s-au instruit și a sprijinit cadrele didactice pentru a preda ESC; s-a lucrat cu părinții pentru a-și construi încrederea și abilitățile de a vorbi cu copiii despre aceste probleme; și s-a monitorizat, evaluat și distribuit rezultatele ESC pentru a pleda pentru extinderea proiectului.

Curriculumul acoperă clasele de la 1 la 6 și a fost actualizat și analizat în conformitate cu dovezile și standardele internaționale privind ESC, în special Ghidul tehnic internațional al UNESCO privind educația sexuală.⁶⁶ Noul curriculum este progresiv, sex

pozitiv – include concepe precum dorința sexuală și masturbarea – adoptă o abordare bazată pe „componentele de bază” ale ESC, unde subiectele sunt discutate mai aprofundat pe măsură ce copiii cresc.

Proiectul abordează în mod explicit violența școlară, inclusiv bullyingul, pentru a permite un mediu școlar mai incluziv și mai sigur și pentru a promova învățarea. În cadrul programului, violența școlară și agresiunea sunt recunoscute drept o încălcare a drepturilor elevilor, dăunând sănătății fizice, bunăstării psihologice și performanței școlare a copiilor. Subiectele-cheie din curriculumul ESC includ: discuții despre rolurile de gen; egalitatea sexelor; eliminarea discriminării; drepturile

sexuale ale copiilor; prevenirea și depășirea abuzului; și solicitarea ajutor și sprijin. Chestionarele de până și după instruire pentru copii și părinți au demonstrat cunoștințe semnificativ crescute asupra subiectelor-cheie. „Prețuiește viața” – o broșură ESC pentru copiii din școala primară – a fost, de asemenea, elaborată, cu ghiduri însoțitoare pentru părinți și profesori. Proiectul a fost extins, ajungând la peste 20.000 de copii din școala primară în șapte provincii: Beijing, Guangdong, Guangxi, Hebei, Shandong, Yunnan și Zhejian.

Sursa: Laboratorul privind sexualitatea completă *Educație pentru copii*, Universitatea Normală din Beijing. Ianuarie 2017. *Prevenirea violenței școlare și a agresiunii prin Curriculum de educație sexuală comprehensivă*

REFERINȚE

1. United Nations Population Fund (UNFPA), 2014. Operational Guidance for Comprehensive Sexuality Education: A focus on human rights and gender. [pdf] New York: UNFPA. Disponibil la: https://www.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/UNFPA_OperationalGuidance_WEB3.pdf [Accesat la 21 ianuarie 2018].
2. World Health Organization (WHO) Regional Office for Europe and Bundeszentrale für gesundheitliche Aufklärung (BZgA), 2010. Standards for Sexuality Education in Europe: A framework for policy makers, educational and health authorities and specialists. [pdf] Cologne: BZgA. Disponibil la: <https://www.bzgawhocc.de/en/>
3. WHO and BZgA. 2010. A se vedea nota de subsol 2.
4. UNFPA, 2014. A se vedea nota de subsol 1.
5. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO), 2018. International Technical Guidance on Sexuality Education: An evidence-informed approach. Revised edition. [pdf] Paris: UNESCO. Disponibil la: <http://unesdoc.unesco.org/images/0026/002607/260770e.pdf> [Accesat la 21 ianuarie 2018].
6. International Planned Parenthood Federation (IPPF), 2010. Framework for Comprehensive Sexuality Education (CSE). [pdf] London: IPPF. Disponibil la: https://www.ippf.org/sites/default/files/ippf_framework_for_comprehensive_sexuality_education.pdf [Accesat la 10 ianuarie 2018].
7. WHO and BZgA, 2010. A se vedea nota de subsol 2.
8. WHO and BZgA, 2010. A se vedea nota de subsol 2.
9. UN Committee on Economic, Social and Cultural Rights, 2016. General comment No. 22 (2016) on the right to sexual and reproductive health (article 12 of the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights). Disponibil la: <http://docstore.ohchr.org/OSLC/SelfServices/FilesHandler.ashx?enc=4slQ6QSmlBEDzFEovlCuW1a0Szab0oXTdImnsJZZVQfQejF41Tob4CvIjeTiAP6sGFQktiae1vlbbOaekmaOwDOWsUe7N8TLm%2BP3HJPzxjHySkUohMavD%2Fpyfcp3Ylzg> [Accesat la 18 octombrie 2018].
10. Rutgers, 2017. Young people in the Netherlands start having sex at a later age. [online] Disponibil la: <https://www.rutgers.international/news-opinion/news-archive/young-people-netherlands-start-having-sexlater-age> [Accesat la 21 octombrie 2018].
11. Kirby D., 2007. Emerging Answers 2007: Research findings on programs to reduce teen pregnancy and sexually transmitted diseases. [pdf] Washington, DC: The National Campaign to Prevent Teen and Unplanned Pregnancy. Disponibil la: <https://powertodecide.org/sites/default/files/resources/primary-download/emerging-answers.pdf> [Accesat la 21 ianuarie 2018].
12. Oringanje C., Meremikwu M.M., Eko H., Esu E., Meremikwu A. and Ehiri J.E. Interventions for preventing unintended pregnancies among adolescents. [Abstract only] Cochrane Database of Systematic Reviews 2016, Issue 2. Art. No.: CD005215. Disponibil la: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/19821341> [Accesat 12 ianuarie 2018].
13. Santelli J. S., Kantor L.M., Grilo S.A., Speizer I.S., Lindberg L.D., Heitel J., Shalet A.T., Lyon M.E., Mason-Jones A.J., McGovern T., Heck C.K., Rogers J. and Ott M.A., 2017. Abstinence only until marriage: An updated review of US policies and programmes and their impact. Journal of Adolescent Health, 61 (3), 273–80.
14. [e-journal] Disponibil la: <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2017.05.031> [Accesat la 21 ianuarie 2018].
15. Trenholm C., Devaney B., Fortson K., Quay L., Wheeler J., and Clark M., 2007. Impacts of Four Title V, Section 510 Abstinence Education Programs. Final Report. [pdf] Princeton, NJ: Mathematica Policy Research. Disponibil la: www.mathematicampr.com/our-publications-andfindings/publications/impacts-of-four-title-vsection-510-abstinence-education-programs [Accesat la 21 octombrie 2018].
16. Kohler P.K., Manhart L.E. and Lafferty W.E., 2008. Abstinence-Only and Comprehensive Sex Education and the Initiation of Sexual Activity and Teen Pregnancy. Journal of Adolescent Health, 42(4), 344–351. [e-journal] Doar abstract. Disponibil la: <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2007.08.026> [Accesat 12 februarie 2018].
17. UNFPA. 2014. A se vedea nota de subsol 1.
18. Haberland N. A. 2015. The case for addressing gender and power in sexuality and HIV education: a comprehensive review of evaluation studies. International Perspectives on Sexual and Reproductive Health, 41 (1), 31–42. [e-journal] Disponibil la: https://www.jstor.org/stable/10.1363/4103115?seq=1#page_scan_tab_contents [Accesat la 15 ianuarie 2018].
19. UNFPA. 2010. Comprehensive Sexuality Education: Advancing Human Rights, Gender, Equality and Improved Sexual and Reproductive Health. [pdf] New York: UNFPA. Disponibil la: https://www.unfpa.org/sites/default/files/resource-pdf/Comprehensive_Sexuality_Education_Advancing_Human_Rights_Gender_Equality_and_Improved_SRH-1.pdf [Accesat la 15 februarie 2018].
20. GEMS Project cited in Holden J., Bell E. and Schauerhammer V., 2015 We Want to Learn About Good Love: Findings from a Qualitative Study Assessing the Links Between Comprehensive Sexuality Education and Violence Against Women and Girls. London: Plan International UK and Social Development Direct. Disponibil la: <https://plan-uk.org/file/we-want-to-learn-about-good-love/pdf/download?token=6cwiNa5M> [Accesat la 15 ianuarie 2018].
21. Holden J. Bell E. and Schauerhammer V. 2015. A se vedea nota de subsol 20.
22. Holden J. Bell E. and Schauerhammer V., 2015. A se vedea nota de subsol 20.
23. UNESCO and UN Women, 2016. Global Guidance on addressing school-related gender-based violence. [pdf] Paris: UNESCO. Disponibil la: <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2016/12/global-guidance-on-addressing-schoolrelated-gender-based-violence> [Accesat la 11 noiembrie 2018].
24. UNFPA. 2010. A se vedea nota de subsol 19.
25. Jewkes R., Nduna N., Levin J., Jama N., Dunkle K., Puren A. and Duvvury N. 2008. Impact of Stepping Stones on incidence of HIV and HSV-2. British Medical Journal, 337:a506. [e-journal] Disponibil la: <http://dx.doi.org/10.1136/bmja506>
26. Instituto Promundo. 2012. Engaging men to prevent gender-based violence: A multi-country intervention and impact evaluation study. Report for the UN Trust Fund. [pdf] Washington DC. Disponibil la: <https://promundoglobal.org/wp-content/uploads/2014/12/>
27. World Health Organization (WHO), 2015. Sexual Health, Human Rights and the Law.[pdf] Geneva: WHO. Disponibil la: http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/175556/9789241564984_eng.pdf?sequence=1 [Accesat la 12 februarie 2018].
28. Parkes J., Heslop J., Oando S., Sabaa S., Januario F., Figue A. 2013. Conceptualising gender and violence in research: insights from studies in schools and communities in Kenya, Ghana and Mozambique. International Journal of Educational Development 33(6): 546556. Disponibil la: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0738059313000035> [Accesat la 12 februarie 2018]
29. Lundgren R., Amin A., 2014. Addressing intimate partner violence & sexual violence among adolescents: emerging evidence of effectiveness. Journal of Adolescent Health, 56(1) S42–S50. [ejournal] Disponibil la: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1054139X14003449> [Accesat la 21 ianuarie 2018] DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2014.08.012>
30. United Nations International Children's Emergency Fund (UNICEF), 2014a. A statistical snapshot of violence against adolescent women and girls. [pdf] New York: UNICEF. Disponibil la: https://www.unicef.org/publications/files/A_Statistical_Snapshot_of_Violence_Against_Adolescent_Girls.pdf [Accesat la 12 februarie 2018].
31. UNICEF. 2014a. A se vedea nota de subsol 30.
32. WHO Regional Office for Europe. 2016. Women's health and well-being in Europe: beyond the mortality advantage. [pdf] Copenhagen, WHO. Disponibil la: http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0006/318147/EWHR16_interactive2.pdf?ua=1 [Accesat la 18 noiembrie 2017].
33. Plan International. 2017. Child Marriage. [online] Disponibil la: <https://plan-international.org/sexualhealth/child-early-forced-marriage> [Accesat la 15 februarie 2018].
34. UNFPA, 2015. Child marriage in Eastern Europe and Central Asia: a regional overview. New York: UNFPA.
35. WHO. 2017a. Sexual and reproductive Health. Female genital mutilation (FGM). [online] Disponibil la: <https://www.who.int/reproductivehealth/topics/fgm/prevalence/en/> [Accesat 15 februarie 2018].
36. European Institute for Gender Equality. 2013. Female genital mutilation in the European Union and Croatia. European Union. Disponibil la: DOI: 10.2839/23199
37. UNESCO and UN Women, 2016. A se vedea nota de subsol 23.
38. UNICEF. 2014a. A se vedea nota de subsol 30.
39. UNESCO. 2016a. Out in the open. Education sector responses to violence based on sexual orientation and gender identity/expression. Paris, UNESCO.
40. UNICEF, 2014b. Hidden in Plain Sight: A statistical analysis of violence against children. [pdf] New York: UNICEF. Disponibil la: http://files.unicef.org/publications/files/Hidden_in_plain_sight_statistical_analysis_EN_3_Sept_2014.pdf [Accesat 15 februarie 2018].
41. UN, 2018. SDG indicators, Global database beta 0.246. [database] New York: United Nations Statistics Division. Disponibil la: <https://unstats.un.org/sdgs/indicators/database/> [Accesat 29 June 2018].

42. WHO Regional Office for Europe. 2016. A se vedea nota de subsol 32.
43. UNICEF, 2010. Cited in Chandra Mouli, V et al. 2015. Twenty Years after International Conference on Population and Development: Where are we with Adolescent Sexual Reproductive Health and Rights? Journal of Adolescent Health 56 (2015) S1–S6. [e-journal] Disponibil la: <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2014.09.015>.
44. Chandra Mouli V. et al., 2015. A se vedea nota de subsol 43
45. WHO. 2017b. Violence against Women: Key facts. [online] Disponibil la: <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs239/en/> [Accesat 18 octombrie 2017].
46. STOP AIDS, 2016. Factsheet: Adolescents and young people and HIV. [pdf] Disponibil la: <https://stopaids.org.uk/wp/wp-content/uploads/2017/06/STOPAIDS-Factsheet-Adolescents-and-young-people-and-HIV.pdf> [Accesat 15 noiembrie 2017].
47. WHO. 2016. A se vedea nota de subsol 32.
48. Lundgren R. and Amin A., 2014. A se vedea nota de subsol 29.
49. UNICEF and UNFPA, 2018. Making the Connection: Intimate partner violence and violence against children in Eastern Europe and Central Asia. [pdf] Disponibil la: https://www.unicef.org/eca/sites/unicef.org.eca/files/2018-05/MAKING THE CONNECTION_IPV_VAC 2018.pdf [Accesat 18 octombrie 2018].
50. UNESCO and UN Women, 2016. A se vedea nota de subsol 23.
51. UNESCO and UN Women, 2016. A se vedea nota de subsol 23.
52. Chandra Mouli V. et al., 2015. A se vedea nota de subsol 43.
53. Haberland N. and Rogow D. 2015. Sexuality education: Emerging trends in evidence and practice. Journal of Adolescent Health, 56(1), S15–S21. [ejournal] Disponibil la: <http://dx.doi.org/10.1016/j.jadohealth.2014.08.013>
54. Population Council et al. 2009. It's All One Curriculum. [pdf] New York: Population Council. Disponibil la: <http://www.popcouncil.org/research/its-all-one-curriculum-guidelines-and-activities-for-a-unifiedapproachto> [Accesat 18 octombrie 2017].
55. UNESCO and UN Women, 2016. A se vedea nota de subsol 23.
56. Svanemyr J., Amin, A., Robles, O.J. and Greene, M.E. 2015. Creating an enabling environment for adolescent sexual and reproductive health: A framework and promising approaches. Journal of Adolescent Health, [ejournal] 56(10) S7–S14. Disponibil la: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/25528980/> [Accesat 29 June 2018] DOI: 10.1016/j.jadohealth.2014.09.011
57. Holden J. Bell E. and Schauerhammer V., 2015. A se vedea nota de subsol 20
58. Haberland N.A. 2015. A se vedea nota de subsol 17.
59. Haberland N. and Rogow D. 2015. A se vedea nota de subsol 53.
60. UNFPA, 2010. A se vedea nota de subsol 19.
61. Family Planning Association (FPA), 2011. FPA Policy Statement: Sexual Pleasure and Wellbeing. London. FPA. Disponibil la: <https://www.fpa.org.uk/sites/default/files/sexual-pleasure-and-wellbeing-policystatement.pdf> [Accesat la 11 noiembrie 2018].
62. UNESCO. 2016b. Review of the evidence on sexuality education. Report to inform the update of the UNESCO International Technical Guidance on Sexuality Education. Prepared by Paul Montgomery and Wendy Knerr, University of Oxford Centre for Evidence-Based Intervention. Paris, UNESCO. Disponibil la: <https://www.gcedclearinghouse.org/sites/default/files/resources/180165eng.pdf> [Accesat 18 octombrie 2017].
63. UNESCO, 2018. A se vedea nota de subsol 5.
64. UNESCO, 2013. Prevention Education in Eastern Europe and Central Asia: a review of policies and practices. [pdf] Moscow: UNESCO. Disponibil la: <http://unesdoc.unesco.org/images/0022/002264/226426E.pdf> [Accesat 11 noiembrie 2017].
65. Beijing Normal University. ianuarie 2017. Preventing school violence and bullying through Comprehensive Sexuality Education (CSE) Curriculum. Cited in UNESCO. 2009. International Technical Guidance on Sexuality Education: An Evidence-informed approach for schools, teachers and health educators. Paris: UNESCO. Disponibil la: https://www.unaids.org/sites/default/files/media_asset/ITGSE_en.pdf [Accesat 11 noiembrie 2017].
66. UNESCO, 2009. International technical guidance on sexuality education: an evidence-informed approach for schools, teachers and health educators. Volume 1. [pdf] Disponibil la: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000183281> [Accesat 21 noiembrie 2017].

PUBLICAT DE

Centrul Federal German de Educație pentru Sănătate (BZgA)
50825 Cologne, Germania www.bzga.de/home Contact: CC OMS@bzga.de

Centrul Federal German de Educație pentru Sănătate (BZgA) este un centru colaborator al Organizației Mondiale a Sănătății în domeniul sănătății sexuale și reproductive (CC OMS) din 2003 și se concentrează pe educația sexuală comprehensivă (ESC) în Europa și Asia Centrală. În acest rol, BZgA elaborează documente, resurse și standarde pentru diferite grupuri țintă și se implică în cercetare și în organizarea de seminare și conferințe pentru a promova transferul de cunoștințe și învățarea în domeniul ESC.

Fondul Națiunilor Unite pentru Populație (UNFPA)
Biroul Regional pentru Europa de Est și Asia Centrală
Istanbul, Turcia <https://eeca.unfpa.org>

UNFPA este agenția Organizației Națiunilor Unite responsabilă pentru aspectele legate de sănătatea sexuală și reproductivă. Misiunea acesteia este aceea de contribui la crearea unei lumi în care fiecare sarcină este dorită, fiecare naștere este sigură și potențialul fiecărui Tânăr este valorificat. UNFPA este prezent în peste 150 de țări și teritorii din întreaga lume. Ghidată de Programul de Acțiune al Conferinței Internaționale pentru Populație și Dezvoltare (CIPD) din 1994, activitatea UNFPA include parteneriate cu guverne, societatea civilă și alte agenții pentru a implementa educația sexuală comprehensivă, atât în școli, cât și prin instruire și informare la nivel comunitar. UNFPA promovează politici și investiții în programe de educație sexuală care respectă standardele stabilite la nivel internațional.

Această fișă informativă este oferită gratuit.

Conținutul a fost revizuit de Grupul de experți europeni pentru educația sexuală. Membrii Grupului de experți sunt reprezentanți ai următoarelor organizații: Institutul Austriac pentru Studiile Familiei – Universitatea din Viena; Societatea Europeană pentru Contracepție; Centrul Internațional pentru Sănătate Reproductivă – Universitatea din Gent, Belgia; Federația Internațională a Planificării Familiale, European Network (IPPF EN); Universitatea de Științe Aplicate și Arte din Lucerna, Elveția; Lust und Frust – Fachstelle für Sexualpädagogik und Beratung, Elveția; Väestöliitto, Finlanda; Asociația Rusă pentru Populație și Dezvoltare; Rutgers, Olanda; SENSOA, Belgia; Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO); Fondul Națiunilor Unite pentru Populație, Biroul Regional pentru Europa de Est și Asia Centrală – UNFPA/EECARO; Universitatea din Tartu, Estonia; Universitatea din Uppsala, Suedia; Centrul de cercetare și sănătate sexuală VL-Medi Oy, Finlanda; Serviciul integrat de sănătate sexuală, spitalele Sherwood Forest, NHS Fundația Trust și Biroul Regional al OMS pentru Europa.

Multumiri: Suntem recunoscători lui Helen Parry, autoarea seriei de fișe informative.

Imprimare: Pentru această broșură s-a folosit imprimarea neutră din punct de vedere climatic. Warlich Druck Meckenheim GmbH, Am Hambuch 5, 53340 Meckenheim

Edition: 1.3.06.21 Număr comandă: 60596083